

EESTI KÕRG- JA KUTSEHARIDUSE KVALITEEDIAGENTUUR

Kutseõppe kvaliteedi hindamine
Viljandi Kutseõppekeskuse
ehituse ja tsiviilrajatiste ning
elektrienergia ja energeetika
õppekavarühmade
hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2020

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	4
3. Ehituse ja tsiviilrajatiste ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes.....	7
3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	7
3.2 Õppimine ja õpetamine	12
3.3 Õpetajad.....	24
4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused ehituse ja tsiviilrajatiste ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade osas.....	27

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväarsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusel õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. EKKA kooskõlastas hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. EKKA juhataja korraldusega kinnitati hindamiskomisjoni koosseis:

Enno Põder	tööandjate esindaja, komisjoni esimees, OÜ Consiliario, kuni 2020 AS Merko Ehitus Eesti kvaliteedijuht;
Reet Taimsoo	kutseõppe ekspert, komisjoni sekretär, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuuri kutseõppe koolitusjuht;
Meeta Heinaste	kutseõppe ekspert, Tallinna Ehituskooli ehituse õppesuuna juhtõpetaja ja kutseõpetaja;
Hannes Villo	tööandjate esindaja, Festo OY AB Eesti Filiaali didaktika müügijuht.

Hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruande. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAg. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning sellekohased küsimused iga vestluse jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus 14.oktoobril 2020 virtuaalsete vestluste teel ja vestlused praktikakohtade esindajatega 16.oktoobril. Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud vestlused ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühma õpikeskkonnaga kooli kodulehel oleva virtuaaltuuri kaudu.

Vestlused kulgesid lodusalt, sest oli kooli poolt hästi ette valmistatud, vestlustel osalejad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleeme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepidi kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant. Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühiste järeldustele, mis väljenduvad aruandes.

Aruande lõpliku variandi koostamisel võttis komisjon arvesse kooli õpilaste arvu puudutava täpsustuse. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle 6. detsembril 2020.

2. Üldosa

Kooli lühitutvustus

Viljandi Kutseõppekeskus (edaspidi VIKK) on riigi hallatav kutsekool Vana-Võidus ning on mitmete eelnevate ametikoolide õigusjärglane. Kooli ajalugu algab 17. augustist 1920, mil loodi Vana-Võidu mõisa alam-põllutöö kool. Tänapäevase VIKKiga on liidetud ka varasemad Viljandi linnas asunud kutseõpet andnud koolid.

Õppetöö toimub 2015. a reoveeritud vanades mõisa kastellihoonetes asuvas peamajas ja sellega ühendatud 2013. a valminud kaasaegses tehnomajas, kus on õppelaborid ka eneseanalüüsis vaadeldavate õppkavarühmade (edaspidi ÕKR) praktiliste tundide läbiviimiseks.

Lisaks kooli asukohale Vana-Võidus korraldab kool statsionaarset, mittestatsionaarset ja töökohapõhist õpet erinevais Eesti paigus. Näiteks sisetööde elektrikute õppegrupid Jõgeval. Samuti viib kool läbi täiskasvanute täienduskoolitusi erinevates asukohtades.

Kooli peamine **eesmärk** – VIKKi lõpetanu on vajalike erialaste teadmiste ja oskustega tulevane oskustöeline.

Kooli **missioon** – pakume võimalust saada ennast väärtustavaks ja tööle pühendunud oskustööliseks, kes tuleb toime kiirelt arenevas maailmas.

Kooli **visioon** – VIKK on innovaatiline ametikool, kuhu tahab tulla õppima igas eas inimesi, sest siin õpituga tuleb edukalt toime igas maailma nurgas.

Kooli **põhiväärtused**:

- koostöö;
- kvaliteet;
- paindlikkus;
- sallivus.

Hinnatavad õppekavarühmad (ÕKR) on ehitus ja tsiviilrajatised ning elektrienergia ja energeetika.

Tabel 1. Ülevaade ehituse ja tsiviilrajatisete ÕKRi tasemeõppe õppekavadest

Nimetus	Kvalifikatsiooni tase Esmaõpe/jätkuõpe	Kood EHISes	Maht (EKAP)	Rakendumise aasta	Õppevorm
Kivi- ja betoon- konstruktsioonide ehitaja	4.tase kutsekeskharidusõpe (441)	137397	180	2019 (vv 2013)	statsionaarne koolipõhine
Puusepp (Puit- konstruktsioonide ehitus)	4.tase	137437	180	2019 (vv 2013)	statsionaarne koolipõhine

	kutsekeskharidusõpe (441)				
Palkmajaehitaja	3.tase kutseõpe haridusnõudeta (431)	137978	60	2019 (vv 2013)	statsionaarne koolipõhine
Puitehitiste restauraator	5. tase jätkuõpe (453)	145018	60	2018 (vv 2013)	koolipõhine mittestatsionaarne
Korstnapühkija	4.tase kutseõppe esmaõpe (442)	133157	30	2017 (VV 2013)	töökohapõhine
Pottsepp-sell	3. tase kutseõpe (431)	137417	30	2013	statsionaarne koolipõhine
Ehitusviimistlus	4. tase kutsekeskharidusõpe (441)	137377	180	2019 (vv 2013)	statsionaarne koolipõhine
Plaatija	4. tase kutseõpe esmaõpe (442)	137957	30	2019 (vv 2013)	statsionaarne koolipõhine
hoone tehnosüsteemide ehitus	4.tase kutsekeskharidusõpe (441)	146377	180	2019	statsionaarne koolipõhine

Õppekavajuht on kõikide õppekavade puhul ehitusosakonna juht Anti Kivistik anti.kivistik@vikk.ee

Tabel 2. Ülevaade ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRI tasemeõppe õppekavadel õppijate arvudest. Iga õppeaasta all on ära toodud alustanute, lõpetanute ja kutseeksami sooritanute arvud

	2015/16			2016/17			2017/18			2018/19			2019/20		
Kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja 4.t, kutsekeskh. stats	4	3	-	12	9	-	12	8	-	-	-	-	11		
Kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja (HEV) kutsekeskh. stats	9	4		9	6								13		
Puitkonstruktsioonide ehitus 4.t kutsekesk. stats	4	3		9	9					12					
Puit- ja kiviehitise restauraator 5.t stats	3	3	2												
Puit- ja kiviehitise restauraator 5.t mittestats										5	3				
Pottsepp-sell 3. tase	4	3	2												

Korstnapühkija 4 t stats tkp	24	22	*	9	6	*									
Ehitusviimistlus 4. tase stats	15	10	10	20	15	15	17	13	12	14	-	-	16	-	-
Ehitusviimistlus (HEV) 4. tase kutsekesk stats	11	7	1	12	6	1	12	9	1	13	-	-	15	-	-
Plaatija 4. tase stats	-	-	13	5	5	-	-	-	7	5	5	8	2	2	-
Keskkonna- tehnika lukksepp	7	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Keskkonnatehnika lukksepp mittestats.	4	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hoone tehnosüsteemide ehitus stats 4.t kutsekesk										10			10		
Hoone tehnosüsteemide ehitus mittestats 4.t															
Palkmajaehitaja, 3. tase	5	3		8	7		4	-	-				6		

*Ei lubatud lõpetada 4. taseme kutsega, lõpetajad sooritasid korstnapühkija tase 3 kutseeksami.

Allikas: kooli eneseanalüüsi aruanne

2019/20 õppeaastal rakendati kutsevaliku aasta 2. taseme õppekava (30 EKAP) eesmärgiga aidata õpilasel teha valikuid edasisteks õpinguteks. Õppekava raames tutvusid õpilased lihtsamate viimistlus- ja puidutöötlemise võtetega. Tegemist oli erivajadusi arvestava õppegrupiga, sh nägemispuudega õppija.

Tabel 3. Ülevaade elektrienergia ja energeetika ÕKRI tasemeõppe õppekavadest

Nimetus	Kvalifikatsiooni tase. Esma-/jätkuõpe	Kood EHISes	Maht (EKAP)	Rakendumise aasta	Õppevorm
sisetööde elektrik	4. t kutsekesk (441)	137958	180	2019	statsionaarne koolipõhine
sisetööde elektrik	4. t kutseõppe esmaõpe (442)	144697	120	2019	mittestatsionaarne koolipõhine (sessioonõpe)

Allikas: kooli eneseanalüüsi aruanne

Õppekavajuht on kõikide õppekavade puhul ehitusosakonna juht Anti Kivistik anti.kivistik@vikk.ee

Tabel 4. Ülevaade elektrienergia ja energeetika ÕKRI tasemeõppe õppekavadel õppijate arvudest Iga õppeaasta all on ära toodud alustanute, lõpetanute ja kutseeksami sooritanute arvud.

	2015/16		2016/17		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21	
sisetööde elektrik kutsekesk stats.	14	8	8	6	6	6	18	7	7	19	-	-
sisetööde elektrik (mittestats.)	15	9	26	15	-	-	-	-	-	-	-	-
Sisetööde elektrik, tase 4, kutsekeskharidus	8	5	2	14	11	9	7	5	5	4	10	15

Allikas: kooli eneseanalüüsi aruanne

Mõlemad hinnatavad ÕKRid kuuluvad ehitusõppe osakonna koosseisus ning ÕKRide juhtimine, õppekavade arendus, praktikakorraldus ja tugisüsteemide rakendamine toimub samadel alustel.

3. Ehituse ja tsiviilrajatiste ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade analüüs hindamisvaldkondade lõikes

3.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

1. Õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust;
2. Õppekavade moodulite rakenduskavades on õpe kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel.

Analüüs

Õppekavaarendus

Hinnatavates õppekavarühmades, nagu kogu koolis, vastutab koolis nii tasemeõppe kui ka täiendusõppe õppekavade arendamise eest kooli õppejuht, osakonnas osakonnajuhataja ja õppekavarühmas valdkonna juhtõpetaja ja õppekavahoidja. Juhtõpetaja kaasab arendustegevusse valdkonna kutseõpetajaid ja vajadusel üldainete õpetajaid. Kuna enamik kutseõpetajatest on ka ettevõtjad, panustavad nad õppekavade ja rakenduskavade koostamisse ja arendamisse nii õpetajate kui ka tööandjatena. Õppekavade arendust koolis toetab ka see, et kutsekeskharidusõppe riiklike õppekavade väljatöötamise töörühmades on olnud kaasatud hinnatavate õppekavarühmade kutseõpetajad, mõnel juhul mitme õppekava töörühmas, nt puitkonstruktsioonide ehitus, kivi- ja

betoonkonstruktsioonide ehitaja, hoone tehnosüsteemide ehitus, ehitusviimistlus, sisetööde elektrik, kinnisvarahooldaja.

Õppekavaarenduses lähtub kool OSKA raportitest ja prognoosidest. Õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koolitusvajadust. VIKK on mõlemas õppekavarühmas õpetatavate erialadega seotud liitude liige: Eesti Ehitusettevõtjate Liit (EEEL), Eesti Elektritööde Ettevõtjate Liit (EETEL), Eesti Betooniühing (EBÜ), Korstnapühkijate Koda. Koostööst nendega tuleb oluline sisend õppekavaarendusse. Tihedat koostööd tehakse kohalike ettevõtetega (Viljandi Õhumeister, Sovek, Elektrum, VMT Viljandi Betoon, Esro), mis aitab tagada õppekavade vastavust töömaailma vajadustele. Nimetatud kohalikud ettevõtted on ka peamisteks praktikapartneriteks. Paljud kooli vilistlased töötavad piirkonna ettevõtetes ning on säilitanud sideme kooliga, andes samuti tagasisidet õppekavaarenduseks.

Ettevõtjate vajadustest lähtuvalt on loodud näiteks 5. taseme õppekavad “Puitehitiste restaauraator” ja “Kiviehitiste restaauraator”. Lähtudes vajadusest valgustajate järele lisati koostöös Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga sisetööde elektriku õppekavale valikainena valgustaja moodul ja õpilased said võimaluse sooritada ka valgustaja kutseksam. Koostöös Ahja Moodulahjuga töötas kool välja moodulahju paigaldamise mooduli. Ehitusviimistluse eriala õpilased läbivad Kiilto või Weberi märgade ruumi HI kursuse, mille tulemusena saavad rahvusvahelise sertifikaadi selle töö tegemiseks. Tööandjate tagasisidet arvestades on sisse viidud uusi moduleid ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühma õppekavade valikõpingutesse. Näiteks on tööandjate tagasiside põhjal õpilastel jooniste lugemise oskuse parandamiseks valikutesse sisse viidud ehitusjoonestamise ja ehitusmõõdistamise moodulid.

Praktikalt saabunud õpilaste ettepanekutest on arvestatud nt soovi koolis õppida uusi tehnoloogiaid, millega nad praktiliselt kokku puutusid. Ehituspuusepa õppekavale lisati valikõpingute moodulitesse sissejuhatus CNC töötlemiskeskuse operaatori eriala õpingutesse ja SketchUp 3D projekteerimistarkvara baaskursus. Väljatöötamisel on lasergraveerija-lõikaja valikmoodul.

Rakendatud on kutsevaliku aasta õppekava neile noortele, kes pole pärast põhikooli lõppu läinud ei edasi õppima ega ka tööle, on kutseõppe või gümnaasiumi katkestanud, erivajadusega või välismaalt pärit.

Tasemeõppe vormiks on statsionaarne õpe, mis jaguneb kooli- ja töökohapõhiseks õppeks ning mittestatsionaarne õpe. Töökohapõhises õppevormis on eneseanalüüsi aruande andmetel aruandeperioodil rakendatud ainult ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRI korstnapühkija õppekava. Kooli kodulehel on erialade alamlehel küll ära toodud elektrienergia ja energeetika ÕKRI sisetööde elektriku õppekava töökohapõhise õppe võimalus, kuid seda ei ole avatud. Mittestatsionaarses õppevormis on

aruandeperioodil rakendatud ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRI hoone tehnosüsteemide ehituse (2016/17 õ-a), keskkonnatehnika lukksepa (2015/16 õ-a), puit- ja kiviehitise restauraatori õppekava (2018/19 õ-a) ning elektrienergia ja energeetika ÕKRI sisetööde elektriku õppekava (2015/16 – 2016/17 õ-a). Nende õppekavade moodulite rakenduskavades moodustab õpilase iseseisev töö üle poole õppekavajärgsest õpingute mahust nagu ette nähtud. Puit- ja kiviehitiste restauraatori õppekava kaotas kehtivuse 2016 ja selle asemele loodi puitehitiste restauraatori ja kiviehitiste restauraatori 5. taseme jätkuõppe õppekavad, mille rakenduskavad on loodud mittestatsionaarse õppevormi jaoks. Seni on puitehitiste restauraatori õppekava lõpetanud ainult üks lend ja sel aastal õppegrupp ei täitunud. Peamiseks põhjuseks oli õppida soovijate kvalifikatsiooni mittevastavus jätkuõppesse tulemiseks, kuna jätkuõpe eeldab eelnevale või samale kvalifikatsioonitasemele vastava kutse või vastavate kompetentside ja haridustaseme olemasolu. Avada ei ole saanud ka kiviehitiste restauraatorite õppegruppi, sest huvilisi napib. Nii puitehitiste restauraatori kui ka kiviehitiste restauraatori õppekavad on kooli enesehindamise aruande põhjal loodud tööandjate huvist lähtuvalt, kuid potentsiaalsete õppijate huvi pole nad piisavalt äratanud. Kõikidel mittestatsionaarses õppevormis rakendatud õppekavadel napib õppijaid ja õpe on toimunud ainult ühel või mõnel aastal või pole üldse rakendunud. Komisjon soovib kaaluda võimalusi koostöös ettevõtetega õppe pakkumiseks statsionaarses töökohapõhises õppevormis.

Põhihariduseta õppuritele mõeldes on ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühmas loodud kinnisvarahooldaja tase 3 õppekava. Koolis on sisse viidud eelkutseõpe põhikoolis õppivatele erivajadustega õppijatele, mida rakendatakse ka ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühmas.

Kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja ning ehitusviimistluse 4. taseme kutsekeskhariduse õppekavadel on avatud kummalgi kaks õpperühma. Kooli kodulehel on kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja õppekavale kandideerijal kaks valikut: põhihariduse baasil ja põhihariduse baasil (lihtsustatud õppekava). Ehitusviimistleja õppekava tutvustaval alamlehel on erisus välja toodud õppevormi all, kus on kaks valikut: statsionaarne koolipõhine õpe ja statsionaarne koolipõhine õpe (lihtsustatud). Samuti on kooli kodulehe alamlehel „Vastuvõtt“ alajaotuse „HEV“ all toodud õppimisvõimalused erivajadustega inimestele: lihtsustatud (LÕK) / toimetuleku (TÕK) õppekavad: ehitusviimistleja (3-aastane õpe; vajalik põhiharidus, LÕK) ja kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitus ehk üldehitus (3-aastane õpe; vajalik põhiharidus, LÕK). See jätab mulje, nagu oleks tegu lihtsustatud õppekavaga, kuid nii erivajadustega õpilaste kui ka teised õpperühmad õpivad samade õppekavade järgi ning lõpetavad kooli samadel tingimustel. Erivajadustega õpilaste rühma juures on kodulehel avaldatud ka sama sisuga rakenduskava nagu teise rühma juures. Seega ei ole viide lihtsustatud kutsekeskhariduse õppekavale õigustatud ja on õppima asukale eksitav.

Eneseanalüüsi aruandest selgub, et kool on seadnud oma eesmärgiks õppekavade moodulite rakenduskavades arvestada õppijate eripäraga. Kooli eneseanalüüsis on öeldud, et erivajadustega õpilastele mõeldud rakenduskavades arvestatakse iga õppegrupi ja õppurite eripära. Õpetajate sõnul on kahe rühma õpetamisel erinevus õpetamise metoodikas, kuid rakenduskavas see ei kajastu.

Nagu näha kooli esitatud andmetest (Tabel 2 käesolevas aruandes), ei lõpeta hariduslike erivajadustega (HEV) õpilaste rühmades alustanutest umbes kolmandik kuni pooled kutsekeskhariduse õppekava. Need tulemused näitavad, et tuleb rohkem arvestada rohkem õpilaste vajadustega õppe planeerimisel ja läbiviimisel.

Komisjoni hinnangul on HEV õpilastele kutsekeskhariduse omandamise võimaluse pakkumine väärt algatus. Kuna HEV õppegrupi vajadusi kajastav individuaalne õppekava või neile kohandatud rakenduskava puudub, soovitab komisjon koostada õppegrupile kas individuaalse õppekava või olemasolevale õppekavale õppegrupi erisusi arvestava rakenduskava.

Täiendusõppe õppekavad

Koolis on täiendusõppe osakond, millega hinnatavad õppekavarühmad teevad koostööd. Täiendusõppe osakonna soovitusel on loodud erinevaid osaoskusi või spetsialiseerumisi hõlmavaid lühikoolitusi. ÕKRI eneseanalüüsi aruande põhjal viidi ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRis hinnataval perioodil (2015-19) läbi 32 täienduskoolituse kursust. Elektrienergia ja energeetika ÕKRis viidi samal perioodil läbi 3 kutseksamiks valmistumise kursust. Lõpetanute osakaal on täienduskoolituse kursustel kõrge: valdaval osal ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRI õppekavadel 100%, elektrienergia ja energeetika ÕKRI õppekavadel keskmiselt 87%. Kooli eneseanalüüsi aruande põhjal koolitati kursuste raames inimesi ka Töötukassa koolituskaardi alusel. Arvestades õpetajate suurt töökoormust rakendab kool täiendusõppes individuaalõpet tasemeõppe kõrval juhul kui õpet vajab ainult üks-kaks inimest.

õppekavade moodulite rakenduskavad

Õppekavade rakenduskavade eest vastutab õppekavahoidja. Õpetajad kinnitasid vestlusel, et kui neil on ettepanekuid õppekavade kohta, edastavad nad oma ettepanekud õppekavahoidjale ja tema muudab rakenduskavasid. Õpilased saavad anda oma ideid edasi erialaõpetajale, kes viib need õppekavahoidjani. Õpilaste ettepanekul on rakenduskavades muudetud auditoorse ja praktilise töö vahekorda, teoreetiline osa omandatakse koos praktilise töö sooritamisega. Enamasti antakse õpetajate ja õpilaste sõnutsi tagasisidet suuliselt. Komisjoni hinnangul on tagasiside kogumine õppekavade kohta õpilastelt ja õpetajatelt juhuslik. Komisjoni hinnangul tuleks lisaks suulisele tagasisidele koguda ka kirjalikku tagasisidet, sest erinevas vormis kogutud tagasiside võib anda

erinevaid tulemusi. Komisjon soovib muuta tagasiside kogumise protsessi nii, et see oleks juhitud, süsteemne, regulaarne ja kaasav.

Õppekavade moodulite rakenduskavad on üles ehitatud väljundipõhise õppe põhimõtetest lähtuvalt. Hindamiskriteeriumid on koostatud moodulite õpiväljundite alusel. Õpetamise ja hindamise meetodid on mitmekesised, nt ehitusviimistluse kutsekeskharidusõppe rakenduskavas on õppemeetoditena märgitud loeng, praktiline töö, meeskonnatöö, juhtumianalüüs, arutelu ja hindamise meetoditena võrdlusanalüüs, arvutusülesanne, praktiline töö, juhtumianalüüs.

Eriala- ja üldharidusainete õpetajate koostöös on mõlema hinnatava õppekavarühma kutsekeskhariduse õppekavades välja toodud lõimingud, nt. eesti keelega – korrektse erialase sõnavara kasutus. Näiteks: Praktika aruande koostamisel peab õpilane korralikus eesti keeles vormistama aruande ning analüüsima oma praktilist õpet ehitusettevõttes ja esitlema seda praktikakaitsmisel koolis. Näide lõimingust üldkehalise ettevalmistusega – ergonoomilised töövõtted, kutsetöö spetsiifikat arvestavad rühi-, koordineerimis- ja võimlemisharjutused, nt kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja moodulis troppimine ja tõstetööd.

Järeldused

Tugevused

- Õppekavade koostamine on mõlemas õppekavarühmas õpetajate ühistöö. Õppekavade arendus toetub tööturu uuringutele, koostööle erialaliitudega ja kohalikele ettevõtetega, samuti õpetajate kogemusele valdkonna ettevõtjatena ja töörühmade liikmetena riiklike õppekavade koostamisel, mis tagab õppekavade arendamise heal tasemel ja vastavalt töömaailma vajadustele.
- Täienduskoolituste lõpetajate protsent on hinnataval perioodil kõrge, mis näitab, et ÕKRide täienduskoolitused on kvaliteetsed ja vastavad sihtgrupi ootustele.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Kooli kodulehel olev info viitab ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRis kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja ning ehitusviimistleja lihtsustatud õppele või õppekavale, tekitades arusaama, et õppetöö toimub lisaks tavalisele kutsekeskhariduse õppekavale ka lihtsustatud kutsekeskhariduse õppekava alusel. Komisjon soovib sõnastada info kooli kodulehel nii, et see viitaks selgelt, et õppima on oodatud hariduslike erivajadustega õppijad, sh need, kes on õppinud lihtsustatud ja toimetuleku õppekavade alusel.

- Kuna HEV õppegrupi vajadusi kajastav individuaalne õppekava või neile kohandatud rakenduskava puudub, soovib komisjon koostada õppegrupile kas individuaalse õppekava või olemasolevale õppekavale õppegrupi erisusi arvestava rakenduskava.
- Tagasiside kogumine õppekavade nagu ka õppe kohta õpilastelt ja õpetajatelt on juhuslik ja toimub enamasti suuliselt vestluste käigus. Komisjon soovib lisaks suulisele tagasisidele koguda ka kirjalikku tagasisidet, sest erinevas vormis kogutud tagasiside võib anda erinevaid tulemusi. Komisjon soovib muuta tagasiside kogumise protsessi nii, et see oleks juhitud, süsteemne, regulaarne ja kaasav.

Arenguvõimalused

- Mittestatsionaarses õppevormis rakendatud õppekavadel napib õppijaid ja sellest tulenevalt on õpe toimunud ainult ühel või mõnel aastal või pole üldse rakendunud. Komisjon soovib kaaluda võimalusi koostöös ettevõtetega õppe pakkumiseks statsionaarses töökohapõhises õppevormis.

3.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. **Õppijate erialavalik on toetatud;**
2. **Õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;**
3. **Õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;**
4. **Õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel tööil ja praktilal lähtub õpiväljunditest;**
5. **Õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.**

Analüüs

Õppijate erialavaliku toetamine

Potentsiaalsete õppijate teavitamiseks õppemisvõimalustest koolis, sh hinnatavate õppekavarühmade erialadel kasutatakse mitmeid kanaleid: kooli koduleht, sotsiaalmeedia, avalikud meediakanalid, haridusmessid, välireklaam jne. Ka tegevused on mitmekesised, ulatudes koolis toimuvates üritustest, nt avatud uste nädala ja Oskuste öö, väljapool kooli toimuvate tegevusteni, nt lasteaedade ja teiste koolide reklaamkülastused, osalemine Viljandi riigigümnaasiumi karjääripäeval.

2020/21 õ-a on õppegruppide täitumine olnud parem kui eelmistel aastatel, põhjust ei osanud kooli direktor välja tuua – seda pole veel analüüsitud. Ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühmas oli ehitusviimistleja erialale konkurss kaks soovijat õppekohale; konkurss oli ka sisetööde elektriku

kutsekeskharidusõppesse. Mõlemad HEV õppijatele mõeldud õppegrupid ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühmas täitusid.

Eneseanalüüsi aruande põhjal pakutakse eelkutseõpet lihtsustatud õppekavade alusel õpetavate koolide, nt Lahmuse, Ämmuste ja Kaare kooli õpilastele. Vestlusel õpetajatega toodi näide, et Kaare koolis toimuvad eelkutseõppe tunnid juba alates 5. klassist. Direktori sõnul selgitatakse eelkutseõppe käigus välja õpilased, kes on võimelised õppima ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühmas pakutavatel kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja ning ehitusviimistluse 4. taseme kutsekeskharidusõppe õppekavadel. Kooli esindajate sõnul on eelkutseõppe kaudu neisse gruppidesse tulijatel enamasti kindel tahtmine eriala omandada, õpipädevus, käeline tegevus ja tööharjumused heal tasemel, nad suudavad kinni pidada distsipliinist.

Komisjoni hinnangul väärrib tunnustust, et kool pakub eelkutseõpet lihtsustatud õppekavadel õppivatele põhikooli õpilastele, valmistades neid ette õppeks VIKKis.

2019/20 õ-a-st rakendatakse koolis ka kutsevalikuaasta õpet, kus õppijad saavad tuttavaks erialadega üle kooli, sh ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRis, et neil oleks kergem teha oma valikut.

Õpilaste kooli vastuvõtul toimuvad statsionaarsesse õppesse sisseastujatele vestlused, kus osalevad kooli poolt grupijuhendaja, erialaõpetaja, sotsiaalpedagoog ja psühholoog. Eneseanalüüsi aruande põhjal on eesmärk on selgitada välja sobivus valitud kutsealale ja vajadusel toimub karjäärinõustamine. Sotsiaalpedagoog ja psühholoog rõhutasid vestlusel, et nende osalemine kooli vastuvõtu protsessis on oluline, sest siis toimub esimene kohtumine õpilastega, tutvutakse, jagatakse esmast infot ja edaspidi läheb suhtlemine juba kergemini. Sotsiaalpedagoog ja psühholoog jätkavad enda ja oma tegevuste tutvustamist ja kontaktide jagamist 1. kursuse infokoosolekutel ja tundides. Komisjon leiab, et tugitöötajate kaasamine vastuvõutuprotsessi on hea algus õpilaste edasisele toetamisele.

Uute õpilaste õpilasnimekirja lisamisel teeb sotsiaalpedagoog päringu õpilase kohta EHISes, et saada infot, kas varasemalt on õpilasele rakendatud tugimeetmeid. Kui see nii on, võtab ta ühendust lapsevanematega ja kohaliku omavalitsusega, et vajadusel õpilasele sobiv tugimeede leida. Sotsiaalpedagoogi sõnul tuleks õpilase toetamisel kasuks, kui ta näeks juba sisseastumisel EHIS-es, kas õpilane on varasemalt saanud tugiteenuseid. Siis saaks ta kiiremini teadlikuks võimalikest probleemidest ja hakata õpilast toetama.

Pärast õppima asumist on õpilasel võimalik muuta eriala valikut. Esimesel õppeperioodil küsitakse õppijate käest nende karjäärivaliku sobivuse kohta; poolte kokkuleppel saab õpingute alguses õppekava vahetada (näiteks üldehitusest ehitusviimistlusele). Komisjoni hinnangul on hea, et kool on selles suhtes paindlik ja annab õpilastele võimaluse eriala vahetada.

Kui on tegemist õppekavaga, mis ei ole õppima asujate seas populaarne, kuid tööturul on nõudlus spetsialistide järele, on kool püüdnud leida lahendusi eriala populariseerimiseks, nt 2018/19 õ.-a. pakuti koostöös valdkonna tööandjatega stipendiumi hoone tehnosüsteemide ehitaja erialal.

Õpikeskkond

Kooli eesmärgiks on luua õpilastele kaasaegne õpikeskkond koos seadmete ja õppevahenditega. Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et ajavahemikul 2012-14 on välja ehitatud uued õppebaasid (puiduhall, müürihall, elektri- ja hoone tehnosüsteemide laborid). Õppevahendid on muudetud piisavalt mobiilseteks (stendid, tahvlid, teisaldatavad ja korduvkasutatavad praktiliste tööde alused), mis tagab õppevahendite riskisutuse erinevate erialade praktiliste tööde jaoks. Vestlusest õpetajatega selgus, et kooli õppevahendeid kasutavad aktiivselt ka teised piirkonna koolid. Näiteks Viljandi Gümnaasiumi õpilasfirmad on kasutanud kooli õppebaasi, mobiilset ehitustehnikat on kool jaganud ka Olustvere TMKga. Vestlusest praktikajuhendajaga selgus ja kooli koduleht andis kinnitust, et neljapäeviti toimub koolis töötuba, kus piirkonna inimesed saavad õpetaja juhendamisel kasutada kooli seadmeid. Näiteks saab puidust midagi ehitada või oma mööblieset restaureerida. Komisjoni hinnangul on see hea algatus, mis loob tugevama sideme kooli ja piirkonna inimeste vahel.

Kooli eneseanalüüsi aruandest võib lugeda, et kogu kooli territooriumil on vaba WiFi ja õpilastel on võimalik kasutada raamatukogus ja õpilaskodus olevaid arvuteid.

Direktori sõnul andis koroonakriis kooli töötajatele võimaluse õppida ja areneda. Sama meelt olid ka vestlusel osalenud õpetajad. Kriisi ajal koostasid õpetajad uusi digitaalseid õppematerjale Moodle õpikeskkonnas, et toetada distantsõppet olevaid õpilasi. Õpilastele loodi võimalus laenutada arvuteid ja vajadusel ostis kool õpetajatele juurde interneti mahtu ja kiirust, et toetada distantsõppe läbiviimist.

Vestlusel ütlesid õpetajad, et koolitöök vajalikud materjalid ja töövahendid on olemas. Osakonnajuht hangib praktilisteks töödeks vajalikud materjalid koostöös kohalike firmadega. Näiteks Viljandi Õhumeister OÜ ja A1 Ehitusviimistlus OÜ, kelle esindajatega komisjoni liikmed vestlesid, on kooli toetanud ehitusmaterjalidega. Õpetajad kinnitasid, et ehitusmaterjalide (savisegu, tellised, puit, keraamilised plaadid jne) korduvkasutus on tagatud. Materjalid ja vahendid, mida ei saa korduvalt kasutada (värv, pahtel, plaatimisegu), hangib kool soodushinnaga. Koolil on oma mets ja saekaater ning seega võimalus ise puitu saagida, kui vaja. Õppevahendite ja materjalide hankimisel aitavad ka sponsorid.

Ehitusosakonna juhataja sõnul tagab kool kõigile esmakursuslastele poole hinnaga tööriided. Nende ostmisel on arvestatud ka õpilaste tagasisidet ja mindud seda teed, et ostetakse natuke kallimad, kuid kvaliteetsemad riided. Samuti soovitakse lähemas tulevikus aidata õpilasi ka turvajalanõude

hankimisel, sest õpilaste finantsilised võimalused on väga erinevad. Siiani on turvajalatsite soetamine olnud õpilaste endi asi.

Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et esmakursuslased läbivad päästeameti poolt korraldatud tuleohutusosalase koolituse. Isikukaitsevahendid (kiiver, prillid, kõrvaklapid, näomaskid) on kooli poolt. Vestlusest õpetajatega selgus, et tööohutusosalane juhendamine toimub iga praktiliste tundide mooduli alguses ja iga uue seadme kasutusele võtul. Üksiti täidetakse tööohutuse instruktaaži žurnaal või leht ning võetakse õpilaselt sellekohane allkiri. Hindamiskomisjon järeldab eelnevast, et ohutusjuhendamine on koolis heal tasemel. Vestlusel õpilaste ja õpetajatega selgus, et kui keegi rikub praktilise töö käigus tööohutusnõudeid, siis kehtib „punase nupu reegel“ – s.t õpetaja vajutab labori punasele hädaseisu nupule ning seade seiskub. Seejärel kohe õpilast instrueeritakse. Õpetajate ja õpilaste hinnangul distsiplineerib selline reegel hästi.

Õpilased kinnitasid, et üldiselt on nad koolis valitsevate suhete ja sisekliimaga väga rahul. Välja toodi head suhted koolikaaslastega ning lihtne ja vahetu suhtlus erialaõpetajatega, kelle juurde võib alati minna ja oma muredest rääkida ja kes alati kuulavad.

Kõik õpilased on kaasatud õpilasfirmade programmi (koostöös Start Up Viljandiga ja Junior Achievementiga), mis on karjääriõppe mooduli praktiline osa. Programm võimaldab karjääriõppe moodulis õpitud teooriat praktikas rakendada ja omal nahal kogeda. Komisjoni hinnangul on õpilasfirmade programm hea algatus ettevõtluse ja ettevõtlikkuse edendamiseks.

Kooli eneseanalüüsist selgub, et õpilasesinduse ülesandeks on korraldada ühisüritusi (nt. jõulupidu, matkad, seiklusmängud). Vestlusest osakonna juhatajaga selgus, et 2020. a on õpilasesinduse liikmed osalenud ka kooli nõukogu koosolekutel. Seal saab õpilaste esindaja sõna 5 - 10 minutit nagu teisedki nõukogu liikmed, et peegeldada õpilaste soove ja arvamusi. Komisjoni ettepanekul võiks õpilasesindust ja nende kaudu kogu õpilaskonda rohkem kaasata õppekeskkonna ja õppeprotsessi parendusse. Selliselt tunneksid õpilased ennast rohkem vastutavana koolis toimuva eest ja saaksid välja pakkuda oma ideid.

Eneseanalüüsi aruandest selgub, et igas õppeosakonnas on töökeskkonna volinik, kes juhib tähelepanu õpikeskkonna kitsaskohtadele ning teeb vajadusel parendusettepanekuid. Vestlusest õpetajatega selgus, et ka nemad saavad õpikeskkonna parendamises kaasa rääkida. Komisjon soovib kaasata õpikeskkonna parendamise ideede korjeks ka kohalikke ettevõtteid, et saada teada ettevõtete soovid ja ootused tehnoloogiatele. Eriti oluline on see kiiresti muutavas elektrienergia ja energeetika valdkonnas.

Sportimisvõimalused on koolis väga head: spordihallis ja õpilaskodus saab treeningutel (sportmängud, jõusaal) käia. Koolihoones on õpilasesinduse algatusel loodud siseterviserada. Õpilastel on võimalik kasutada Jakobsoni Kooli ujulat.

Õpikeskkonna, sh õppelaborite ja töövahendite vastavust seirab iga-aastane Bureau Veritase poolt läbi viidud välisaudit. Auditi tulemusel on õpikeskkonda ka parandatud, näiteks asendatud tööriist ohutumaga.

õppekorraldus

Kooli õppekorraldust reguleerib õppekorralduseeskiri, praktika ja praktiline töö on korraldatud vastavalt osakonna juhi koostatud plaanile, lähtub õppetöögraafikust, tunniplaanist ning VIKK praktika korraldamise ja läbiviimise korrast. Õpe mittestatsionaarses õppevormis on korraldatud sessioonidena, mis vastab paremini täiskasvanud õppija vajadustele. Samuti korraldatakse õpet erinevais paigus üle Eesti, lähemal õppida soovijatele, nt sisetööde elektrikute mittestatsionaarse õppe grupid Jõgeval.

Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et esimesel kursusel toimuvad sissejuhatavad loengud, kus selgitatakse õpilastele õppeprotsessi, selle korraldust ja kooli lõpetamise tingimusi. Kooli eneseanalüüsi aruande põhjal on õppeinfosüsteemina alates 2020/21 õ-a kasutusel TAHVEL keskkond. Õpilased läbivad kooli õppima asumisel õpioskuste mooduli, mis sisaldab digitaalset kirjaoskust erinevates keskkondades.

Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et hinnatavate ÕKRide õpilased lõpetavad kooli kutseksamiga. HEV õpilastele on kutseksam vabatahtlik ja nendest on aruandeperioodil kutseksamiga lõpetanud kolm õpilast ehitusviimistluse erialal. Ehitusviimistluse eriala õpilased läbivad õpingud täies mahus, omandades nii maalri kui plaatija kompetentsid ning õpingute lõppedes otsustavad, kas nad sooritavad maalri või plaatija kutseksami. Vestlusest ehitusviimistluse eriala õpilastega selgus, et kutseksami valik tuleneb tavaliselt sellest, millise eriala tööd paremini välja tulevad või mida sai praktiliselt rohkem teha. Samuti ka kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja õppekava õpilased, olles läbinud õpingud, mis sisaldavad nii müüri- kui betoonitööde mooduleid, valivad, kas nad sooritavad müürsepa või betoneerija kutseksami.

Vestlusest õpetajatega selgus, et erialaliitudega on saavutatud kokkulepe, et õpilastele, kes on osalenud kutsevõistlustel ja pääsenud esimese kolme hulka, omistatakse kutse ilma eksamita. See aitab kaasa võistlustel osalemise populariseerimisele. Kui varem valiti õpilased riiklikele võistlustele läbi koolisiseste võistluste, siis nüüd selliseid võistluseid enam ei korraldata. Õpetajate sõnul see ei tasunud ära ja õpetajad ise valivad välja õpilased, kellele teevad ettepaneku võistlustel osaleda. Vestlusest õpetajatega selgus, et valituks osutuvad tavaliselt õpilased, kes on innukamad ja kellel

tulevad praktilised tööd paremini välja. Loomulikult peab õppetöö üldiselt olema korras. Väljavalitud õpilasi ootab ees spetsiaalne ettevalmistus võistlusteks. Samuti saavad õpilased võistluseks kooli logoga tööriided ja kool kannab osalemise kulud.

VIKK on korraldanud viimastel aastatel elektrikute kutsemeistrivõistlust ja 15 aastat müürseppade kutsemeistrivõistlust „Jõulukellu“. Kutsemeistrivõistlustel on Viljandi Kutseõppekeskuse hinnatavate ÕKRide õpilased olnud edukad. Elektrikute kutsemeistrivõistlustel saavutasid VIKKI õpilased aastatel 2017-2019 kahel korral esikoha ja ühel korral teise koha ning 2021. a esindab VIKKi sisetööde elektriiku õppekava õpilane Eestit Euroskillsil. Kutsemeistrivõistlustel „Noor Meister“ on osalenud ja häid tulemusi saavutanud ka ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRi õpilased: aastatel 2017-2019 ühel korral ehitusviimistleja teine koht ühe korra 6. koht ning ehituspuusepa ja plaatija erialadel mitmel korral 4. - 6. koht, mis on samuti hea tulemus. Edukas osalemine kutsemeistrivõistlustel näitab head tööd õppekavade rakendamisel ja õpilaste meistrivõistlusteks ettevalmistamisel.

Praktika

Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et statsionaarse õppevormi praktika graafiku koostab osakonna juht. Praktikakorralduse eest hinnatavates õppekavarühmades vastutab ehituse osakonna praktikajuhendaja, kes sõlmib lepingud, suhtleb praktika ajal õpilastega, nõustab õpilasi ja viib läbi praktikaseminari.

Mittestatsionaarses õppes on praktika võimalik sooritada õppeaasta jooksul. Hindamiskomisjoni hinnangul on see mõistlik, sest annab tööl käivatele inimestele suurema paindlikkuse ja vabaduse praktika sooritamiseks. Vestlusest direktori ja praktikajuhendajaga selgus, et kevadise koroonakriisi ajal suunati õpilased pikendatud ajaga praktikale. Sellega anti õpilastele suurem paindlikkus praktika sooritamiseks ja õpiväljundite saavutamiseks olukorras, kus see võis olla liikumispiirangute tõttu keeruline.

Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et 2018. a toimus koolis praktikakorralduse audit, mille tulemusena muudeti praktika korraldamise ja läbiviimise korda. Muudatusena saavad õpilased minna praktikale ka siis, kui neil on üldainetes võlgnevused. Varem sellist võimalust ei olnud. Erialaste ainete võlgnevusi ei või praktikale minnes endiselt olla. Koostöös grupijuhendajaga leitakse võimalused õppetöö võlgnevused likvideerida ja seejärel saab minna praktikale.

Vahetult enne praktikat on õpilasel tundidest vaba päev, et minna eelnevalt välja valitud firmasse tutvuma ja sõlmida suuline eelkõkkulepe praktikaks. Praktikale pääseb õpilane, kui praktikat ettevalmistavad erialained on sooritatud. Siis sõlmitakse ka kolmepoolne praktikaleping kooli, ettevõtte ja õpilase vahel.

Keskmiselt on hinnatavate ÕKRide õpilased praktilal 80 – 90 erineva suurusega firmas. Õpilased leiavad praktikakohti üle Eesti, sest piirkonnas praktikakohti kõigile ei jätku. Kui õpilasel praktikakoha leidmine ei õnnestu, aitab praktikajuhendaja. Koolil on välja kujunenud pikaajalised koostööpartnerid ettevõtete näol, kuhu õpilastele praktikakohti leitakse. Erandkorras võib jääda kooli praktikale, sest koolil on endal kinnisvara, kus saab hinnatavate ÕKRide praktika ülesandeid sooritada. Õpilast juhendab ja hindab siis erialaõpetaja ja kui kooli kinnisvaral praktikaeesmärkidele vastavad tööd lõppevad, leitakse hiljem uus koht.

Vestlusest praktikajuhendajaga selgub, et praktikakohti on liiga palju selleks, et jõuaks neid külastada. Suhtlemine praktikaettevõtetega käib telefonitsi. Praktikajuhendaja hinnangul saab ta umbes 90% ettevõtetega kontakti. Komisjoni hinnangul tuleks praktikakohti võimalusel ka külastada. See annaks parema ülevaate ettevõttes olevatest töö- ja ohutustingimustest. Samuti võib silmast-silma vestlusest lihtsamini saada väärtuslikku tagasisidet õpilaste oskuste ja praktika korralduse kohta. Praktikajuhendaja täidab ka õppekavahoidja tööülesandeid, mis tema enda hinnangul suuremgi töö kui praktikate juhendamine. Komisjon soovib praktikajuhendaja töökoormuse üle vaadata või leida muid lahendusi, mis võimaldaksid praktikakohti külastada ja praktikantidega rohkem praktika ajal kontaktis olla.

Vestluse selgitas praktikajuhendaja, et õpilane saab praktikale minnes kaasa praktikajuhendi, milles on kirjas praktika ülesanded, mis tulenevad õppekavast. Vestlusel osalenud õpilased leidsid, et ülesanded olid praktikale minnes selged. Õppijal on kohustus praktilal täita praktikajuhendis kirjeldatud, täita igapäevaselt päevikut ja koguda materjali aruande koostamiseks. Vestlusest selgus ka, et üldjuhul makstakse praktilal olles tasu. Seda kinnitas vestlusel ka Viljandi Õhumeister OÜ esindaja, kelle sõnul maksti lisaks õpilasele lisatasu ka ettevõtte poolsele õpilase juhendajale. Ettevõtte sõnul motiveerib lisatasu ettevõttepoolset juhendajat õpilasega rohkem töötama. Õpilane ja juhendaja moodustavad tavaliselt kahe-, harvem kolme-mehelise brigaadi. Mõlemad praktikakohad, kellega komisjoni liikmed vestlesid (Viljandi Õhumeister OÜ ja A1 Ehitusviimistlus OÜ), on praktikantidega väga rahul. Nende sõnul enamikel juhtudel kõik õpiväljundid saavutatakse.

Praktikajuhendaja sõnusti on praktika korralduses toimunud positiivsed arengud: tunniplaani on lisatud praktikat ettevalmistavad tunnid ja praktika aruande koostamise tunnid. Kui varem ei olnud selleks planeeritud ühtegi tundi, siis nüüd on eesti keelt 4 tundi enne praktikat ja 4 tundi pärast ning ja praktika kaitsmiseks ettevalmistus 2 - 4 tundi. Praktika aruande koostamise toetamiseks on tunnid eesti keele õpetajatega, kes õpetavad, kuidas koostada keeleliselt korrektselt aruannet. Tunnid on ka inglise keele õpetajaga, sest osa kaitsmisest toimub inglise keeles. Praktikajuhendaja hinnangul on tänu neile tundidele praktika aruanded muutunud paremaks. Komisjonile esitatud praktikaaruannete näidistest ilmnis siiski, et praktikantide eneseanalüüsid ja hinnangud praktika korraldusele on pigem

lakoonilised. Komisjon soovib kaaluda, kas praktikadokumentide vormistamiseks mõeldud tunde saab juurde lisada ja/või efektiivsemalt kasutada õpilaste analüüsiostkuste arendamiseks, sest sisuline eneseanalüüs toetab õppija arengut.

Praktikaaruande kaitsmine toimub rühmaliikmete ees, et arendada esinemisostkust. Kohal on võimalusel ka grupijuhendaja ja osakonna juhataja. Praktikajuhendaja sõnul on kohale kutsutud alati ka ettevõtte poolne juhendaja, kes aga tihti ei ole huvitatud või pole neil võimalik osaleda. Vestlusel ütles praktikajuhendaja, et kaitsmisel saab kool veelkord lisainfot firmade kohta, kas praktikakoht vastas lubatud tingimustele. Vestlusel ütles praktikajuhendaja, et alati ei saa teha praktika ülesannetele vastavaid töid, kuid võrreldes varasemaga on olukord paranenud. Rahulolu praktikaga oli vestlusel osalenud õpilastel erinev. Rahul ei olnud üks ehitusviimistluse õpilane, sest ei saanud teha praktikaks ettenähtud töid. Samas teisele viimistlusala õpilasele sobis praktika hästi, kuna ta sai teha plaatimistöid, mida praktikantidele antakse harva teha. Õpilased tunnistasid, et praktikal olles sai ainult vahel teha õpiväljundites ette antud tööülesandeid. Rõhutati ka, et suhtlus kooliga on väga tagasihoidlik. Põhjus juba eespool nimetatud – praktikajuhendaja on üksi ning praktikakohti on väga palju.

Tagasiside ettevõtetelt on tavalisel napisõnaline ja hinnet ei taheta panna. Tagasisidest ei tule tihti välja, mis oskused õpilasel olid head ja mida oleks vaja rohkem õpetada. On olnud ka konstruktiivset tagasisidet, näiteks pandi valikainetesse joonestamine sisse, kuna tööandja küsis jooniste lugemise oskusi. Komisjon soovib luua praktika ettevõtete tagasiside küsimustiku ja olla tagasiside küsimise vormi suhtes paindlik. Ettevalmistatud küsimusi võib küsida ka telefonitsi või vahetul vestlusel, kui kirjalikult ei taha ettevõtted vastata.

Hinnatavate õppekavarühmade õpilased on osalenud ka välispraktikal. Vestlusest välispraktika koordinaatoriga selgus, tavaliselt käib aastas 6-8 hinnatavate õppekavarühmade õpilast välismaal praktikal. Välispraktikale valivad õpilased välja õpetajad. Olulisemad rahvusvahelised partnerid on Soome ametikoolid, samuti Prantsusmaa, Hispaania, Saksamaa, Rootsi, Läti, Leedu koolid. Kutseõpetajad otsustavad, kes saab osaleda, oluliseks kriteeriumiks on isikuomadused, nt kohusetunne. Vestlusel ütlesid õpetajad, et üldine põhimõte on, et ei pea olema viieline õpilane, aga õppevõlgnevusi ei tohi ka olla. Lisaks mainisid õpetajad, et üldiselt õpilased ei julge välispraktikale minna ja neid peab julgustama. Põhjuseks on madal enesehinnang ja arvatakse, et ei saada hakkama.

Õppesisu, -metoodika ja hindamine

Kooli eneseanalüüsi aruandest selgub, et õppetöö moodulid on omavahel lõimitud ja nende järjestus õppetöös peab silmas tööde tehnoloogilist järjekorda. ÕKRI eneseanalüüsist ja õppekavade rakenduskavadest selgub, et kutsekeskhariduses on eriala üldharidusõpe lõimitud eriala sisse, nt

võõrkeel kasutusjuhendite ja materjalide kasutusvõimaluste kaudu, matemaatika pindalade ja ruumalade arvutamise kaudu, füüsika soojusjuhtivuse kaudu jne.

Kooli enesehinnangu aruandes on kirjas, et õpetajaid innustatakse lõimingute-alasele koostööle. Vestlusel õpetajatega leidis kinnitust, et innustamine annab tulemusi ja õpetajad teevad koostööd ja neil on ette nähtud aeg koosolekuteks, kus eriala- ja üldainete õpetajad arutavad, kuidas üldhariduse ainete õpetamisel paremini lähtuda eriala vajadustest. Osa lõiminguid annavad kutseõpetajad, nt matemaatika, osa üldainete õpetajad (keemia, füüsika). Elektrienergia ja energeetika õppekavarühmas õpetab erialaõpetaja ka füüsikat ja õpetaja hinnangul on sel head tulemused, sest näited on elulised ja elektri tööga seotud. Eriala kontekstis ja koos praktilise tööga saavad õpilased füüsikast paremini aru. Mõnikord on erialaõpetaja koos üldainete õpetajaga kahekesi tunnis. Erinevate erialade lõimumisprojekte, kus erinevate ÕKR-ide õpilased koos ühise projekti kallal töötaksid, on aga vähe.

Valikõpingute moodulid toetavad ja laiendavad kutseoskusi. Näiteks saavad kutsekeskhariduse kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja, samuti ka kutsekeskhariduse ehitusviimistleja valida kutsekeskhariduse sisetööde elektri õppekavast valikmooduli masinprojekteerimine (õppija õpib koostama masin- projekteerimistarkvara abil kahe- ja kolmemõõtmelisi jooniseid), mis igati toetab ja laiendab kutseoskusi. Kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja saab valida kutsekeskhariduse hoone ja tehnosüsteemide ehituse õppekavast valikmooduli keevitus ja tuletööde teostamine, mis samuti laiendavad kutseoskusi.

Ülekooliliste valikmoodulite läbimiseks on ette nähtud kindel aeg: teise õppeaasta teine ja viies periood. Sel ajal saab õpilane valida ise sobivaid valikõpingute mooduleid. Soovituslikud valikõpingute moodulid on riiklikult määratud (võõrkeel, üldkehaline ettevalmistus, IT), aga lisaks on õppijatel võimalik valida üldist silmaringi laiendavate valikainete moodulitest meelepärane. Õpilasel on õigus valida valikõpingute mooduleid enda õppekavast, kooli teistest õppekavadest või teiste õppeasutuste õppekavadest nõutud õppe mahus kooli õppekorralduse eeskirjas sätestatud korras.

Kõikide õppekavade mahust moodustab osa iseseisev töö. Eriti suur, üle poole õppe mahust, on iseseisva töö maht mittestatsionaarses õppes. Komisjonile esitatud iseseisvate tööde juhendites puudusid eesmärgid ja väljundid või olid need väga kaudselt väljendatud. Enamasti puudusid ka info hindamise kohta, hindamiskriteeriumid ja tagasisidestamise viis. Seega on õppijatel keeruline aru saada, mis väljundi saavutamiseks iseseisvat tööd sooritatakse ja kuidas seda hinnatakse. Komisjon soovib kõikides iseseisvate tööde juhendites ära tuua töö eesmärgid, õpiväljundid, hindamiskriteeriumid ja tagasisidestamise viis.

Kooli eneseanalüüsi aruande kohaselt on õppijate rahulolu küsitlust viimastel aastatel olnud tsentraalsed. Varasemalt korraldas rahulolu küsitlust arendusjuht, kuid tsentraalse küsitluse sisseviimisel leidis kool, et pole mõtet küsitlust dubleerida. Nüüd mõtleb kool oma rahuloluküsitluse taastamise peale, sest nii saadakse küsida detailsemaid küsimusi kooli ja ÕKR-ide kohta. Komisjon toetab igati seda seisukohta. Oma koolis korraldatud süsteemse ja regulaarse küsitlustega on võimalik saada õppekavaryühmade põhist tagasisidet, mida analüüsida ja mille põhjal kavandada parendustegevusi. Komisjon soovib koostada konkreetne vastutajate ja tähtaegadega plaan rahuloluküsitluse koostamiseks ja korraldamiseks.

Kuigi ülekoollist tagasiside küsitlust ei korraldata, on õpetajad siiski küsinud õpilastelt õppe kohta tagasisidet nii suuliselt kui ka kirjalikult ja vastavalt sellele viinud sisse muudatusi. Näiteks on õpilaste soovidele vastu tulles muudetud teooria ja praktilise töö vahetööd praktilise töö kasuks. Vestlusel kinnitasid õpetajad, et toetudes õpilaste tagasisidele on teooria tunde hakatud rohkem läbi viima praktilises keskkonnas.

tugiteenused

Kõikide õppegruppide peale on osakonnas üks grupijuhendaja, kes on õpilasele esmane toe pakkuja. Probleemide puhul on grupijuhendaja õpilase esimene kontakt, kuid teatakse ka, et võib pöörduda sotsiaalpedagoogi või psühholoogi poole. Grupijuhendajatel on grupijuhendaja tunnid, mille eesmärgiks on õpilaste tundmaõppimine ja nende vajaduste väljaselgitamine ja mis toimuvad 1. aastal üks kord nädalas, hiljem kaks korda kuus.

2020/21 õ-a on tal näiteks 17 gruppi ja 186 õpilast juhendada. Grupijuhendaja sõnul vajavad kõrgendatud tähelepanu u 1/3 õpilastest. Ta ütles vestlusel, et hariduslike erivajadustega õpilastega on vähem probleeme kui teistega. Seda, et osakonnas on üks grupijuhataja, peab ta õigeks lahenduseks. Ta teeb oma tööd südamega, on oma sõnul õnnelik, kui näeb tulemust ja ei tahaks ühegi õpilase juhendamisest loobuda. Kursusejuhendaja töökoormus on õpilaste suure hulga ja probleemide rohkuse tõttu suur. Komisjon soovib kursusejuhendaja töökoormuse üle vaadata ja leida võimalusi selle vähendamiseks.

Kui õpilastel tekivad raskused, mille lahendamiseks grupijuhataja sekkumisest väheks jääb, kutsutakse kokku õpetajate ümarlaud. Mõnikord osaleb seal ka osakonna juhataja. Ümarlaudade sagedus ja kes osaleb, sõltub konkreetsest vajadusest. Eesmärgiks on leida lahendus õpilase probleemidele, mis ei lase tal edukalt õppida. Plaanis on taaskäivitada õppe-kasvatuse komisjoni tegevus, mis on natuke teistsugune õpilase mõjutamise ja toetamise vorm.

Direktori, tugitöötajate ja õpetajate sõnutsi on mikrokliima koolis hea, HEV õpilasi ei pilgata ega kiusata. Hea algus sellele suhtumisele pannakse esimese kursuse alguses riigikaitsealaagris, kus kõik

õpilased on koos. Riigikaitsealaager aitab kaasa üksteise tundmaõppimisele ja paremate sotsiaalsete suhete tekkele. Vestlustel osalejate arvates esineb neil koolikiusamist vähe, kuna uus kool on uus keskkond kõigile, kõik alustavad puhtalt lehelt. Kooli psühholoog ja sotsiaaltöötaja rõhutasid ennetava töö osatähtsust. Näiteks toimuvad septembrikuus lisaks riigikaitsealaagritele õpilaskodus ühisüritused uude keskkonda sisseelamise hõlbustamiseks, kus sotsiaalpedagoog koos esimese kursuse õpilastega teevad süüa, mängivad lauamänge jne. Tugisüsteemide esindajate sõnutsi on olnud edukaks õpilaste tutvusringkonna suurendamise meetodiks ka see, et õpilane valib ühe valikaine teisest valdkonnast.

Õpilaskodu elanikel on oma Facebooki grupp, kus jagatakse infot ka tugipersonaliga, kui nt õpilaskodus on mingi probleem või olukord, mis nõuab täiskasvanu sekkumist. See näitab, et õpilased usaldavad kooli sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi ja saavad neilt abi.

Hinnang parendustegevustele

Enesehindamise aruandes on ÖKRid välja toonud õppimise ja õpetamise valdkonnas järgmised parenduskohad: kooli tugipersonali osatähtsuse suurendamine vastuvõtu protsessis; õpilaste rahulolu küsitluste tagasi toomine kooli korraldusse; pidev tugi õpilastele praktikaettevõtte leidmisel. Komisjoni hinnangul on ÖKRide määratletud parendusvaldkonnad asjakohased. Komisjon soovib parenduste elluviimiseks koostada konkreetne tegevuskava vastutajate ja tähtaegadega.

Järeldused

Tugevused

- Tänuväärt on kooli tegevus, mis suunatud lihtsustatud õppekavadel õpetavate koolide õpilastele. Kool valmistab mitme aasta vältel ette HEV õpilasi VIKKis õppima, kus nad ka õppima asuvad, sh ehituse ja tsiviilrajatiste ÖKRi kutsekeskhariduse õppekavadel.
- Õppetöök on hinnatavates ÖKRides kasutusel kaasaegsed õpperuumid ja väga heal tasemel materiaaltehniline baas, mis võimaldab edukalt pakkuda nii taseme- kui täiendusõpet. Õppevahendid on väga heas kasutuses ja tagatud on riskitasutus. Materjale kasutatakse keskkonnasäästlikult.
- Koolis on õpilaste omavahelised suhted ja suhted õpilaste ja õpetajate vahel head, valitseb positiivne ja üksteist toetav õhkkond, mis on eduka õppe tugisammas. Tunnustamist väärrib asjaolu, et kool tagab kõigile esmakursuslastele poole hinnaga tööriided ja plaanitakse lähemas tulevikus aidata õpilasi turvajalanõude hankimisel.

- Kool korraldab elektrikute ja müürseppade üle-eestilisi kutsemeistrivõistlusi, mis on oluline panus erialade populariseerimiseks ja edendamiseks. Hinnatavate ÕKRide õpilased osalevad edukalt nii oma kooli korraldatud kui ka teistel üle-eestilistel kutsemeistrivõistlustel, mis näitab head tööd õppekavade rakendamisel ja õpilaste meistrivõistlusteks ettevalmistamisel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Praktika ajal praktikakohti kooli esindaja ei külasta ja info õpiväljundite saavutamise kohta praktikal jõuab kooli mõnikord alles praktika kaitsmisel. Komisjoni soovib leida võimalused praktikakohtade külastamiseks, et saada parem ülevaade ettevõtte sobivusest praktika läbiviimiseks. Komisjon soovib praktikajuhendaja töökoormuse üle vaadata või leida muid lahendusi, mis võimaldaksid praktika ajal praktikakohtadega ja praktikantidega rohkem kontaktis olla.
- Iseseisvate tööde juhendite põhjal on õpilastel keeruline aru saada, mis väljundi saavutamiseks iseseisvat tööd sooritatakse ja kuidas seda hinnatakse. Komisjon soovib kõikides iseseisvate tööde juhendites ära tuua töö eesmärgid, õpiväljundid, hindamiskriteeriumid ja tagasisidestamise viis.

Arenguvõimalused

- Komisjon soovib kaasata õppekeskkonna parendamise ideede korjeks ka kohalikke ettevõtteid, eriti kiiresti muutuvast elektrienergia ja energeetika valdkonnas.
- Kursusejuhendaja töökoormus on õpilaste suure hulga ja probleemide rohkuse tõttu suur. Komisjon soovib kursusejuhendaja töökoormuse üle vaadata ja leida võimalusi selle vähendamiseks.
- Tagasiside, mida kool saab praktikakohtadelt õpilaste, õppe sisu ja korralduse kohta, on napp. Komisjon soovib luua praktikakohtade tagasiside küsimustiku. Ettevalmistatud küsimusi oleks lihtne küsida ka telefonitsi, kui kirjalikult ei taha ettevõtteid vastata.
- Komisjon toetab kooli mõtet taastada rahulolu küsitlused oma koolis. Süsteemse ja regulaarse küsitlustega on võimalik saada õppekavarühmade põhiste tagasisidet, mida analüüsida ja mille põhjal kavandada parendustegevusi. Komisjon soovib koostada konkreetne vastutajate ja tähtaegadega plaan rahuloluküsitluse koostamiseks ja korraldamiseks.

3.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. Õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;
2. õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavadest, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.

Analüüs

Kooli direktori sõnul on hinnatavates õppekavarühmades kõik õpetajate kohad täidetud, ÕKRides tegeleb õpetajate järelkasvuga ehitusosakonna juhataja. ÕKRides vastab õpetajate arv õppekavade rakendamise vajadusele. Õpetajad vastavad kvalifikatsiooni nõuetele. Enamus kutseõpetajatest on tulnud õpetajaks ettevõtlusest ja/või tegelevad õpetajatöö kõrvalt erialase ettevõtlusega, mis aitab hoida sidet töömaailmaga. Lisaks on õppe läbiviimisse kaasatud ettevõtjaid, näiteks keskkonnatehnika, müüritööde ja viimistlustööde õpetamiseks. Viljandi Õhumeister OÜ esindaja, kellega komisjoni liige vestles, on varemalt koolis erialaseid (ventilatsioon) tunde andnud.

Õpetaja normkoormus on 880 akadeemilist tundi aastas, kuid ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKR-i eneseanalüüsist selgub, et õpetajate koormused on suuremad. Juurde oleks vaja ühte kutseõpetajat, kuna plaanitakse käivitada uuendatud õppekavasid - pottsepp-sell tase 3 ja plaatija tase 4. Ka vestlusel ehitusosakonna juhatajaga leidis kinnitust, et enamik õpetajad on ülekoormatud, mistõttu kannatab töö kvaliteet ja on oht õpetajate tervisele. Osakonnajuhataja rääkis vestlusel, et on püüdnud olukorda leevendada, pakkudes partneritele kooli praktikabaasidest võimalust tulla praktilise töö tunde või erialaloenguid andma. Kolm praktikut on õnnestunud kaasata ja sellega on kaetud 200-250 tundi, mis on osakonnajuhataja sõnul hea tulemus ja ta soovib sellega jätkata, sest nii väheneb õpetajate ülekoormus ja õppetöösse on kaasatud rohkem praktikuid. Ettevõtjate huvi on saada häid praktikante ja võimaluse kaasa rääkida õppekava arendamisel. Vestlustel osalenud ehituse erialade õpetajad tunnistasid küll väikest lisakoormust, kuid leidsid, et sellega võib rahul olla. Elektri erialade õpetaja hindas oma koormust optimaalseks.

Ehituse osakonnas vahetus hiljuti osakonna juhataja. Praegune juhataja tuli 11 aasta eest kooli tööle praktikate juhendajana, hiljem töötas õpetajana. 2020. a võeti ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKRi erialade

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

õpetajana tööle kooli vilistlane, kes hiljuti lõpetas VIKKi viimistleja ning plaatija erialal. Talle on määratud mentoriks ehituse erialaõpetaja, et aidata noorel kolleegil kiiresti ja sujuvalt õppeprotsessi sisse elada.

Õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng

ÕKR-i eneseanalüüsis on öeldud, et õpetajate kutse-, eri- ja ametialast arengut planeeritakse tulenevalt arenguveestlustest. Vestlusel ütlesid õpetajad, et arenguveestlusi viiakse läbi igal aastal ja nad saavad seal oma seisukohad välja öelda, nt milliseid muutusi nad sooviksid. Õpetajad ei osanud öelda, kas muutuste aluseks on olnud nende tagasiside või oleksid need nagunii aset leidnud. Arenguveestluste kokkuvõtet õpetajatele ei tutvustata ega anta teada tulemustest, tehtud ettepanekutest ega sellest, kas ja mida ettepanekute alusel plaanitakse. Komisjon soovib teha arenguveestlustest kokkuvõtted ja tutvustada neid õpetajatele, nagu ka ettepanekute alusel plaanitud tegevusi.

Kuna pea kõikidel kutseõpetajatel on erialane töökogemus ettevõtluses ja neil on ka praegu õpetajatöö kõrvalt oma ettevõtted, on nad suuresti juba tänu sellele kursis valdkonna arenguga, uute materjalide ja tehnoloogiatega. Õpetajatele korraldatakse pedagoogika teemalisi sisekoolitusi. Koolituste teemade valikul küsitakse õpetajate arvamust ja sellega arvestatakse.

Vestlusel õpetajatega öeldi, et maaletoojad tutvustavad koolis nii õpilastele kui õpetajatele materjale. Koolis käivad ka koolitajad-praktikud, nt Tikkurilast. See kehtib ennekõike suurte asutuste kohta, kus on olemas reklaamiosakond. Väikestel asutustel on raske selleks aega leida. Seetõttu otsitakse vajadusel koolitusi majast väljas. Lähtutakse õppekavade vajadustest, näiteks puidutöötlemise õpetaja läbis puidutöötlemise CNC koolituse tase 4 ja koostas mooduli õppekava ning viib läbi samal alal täienduskoolitusi.

Eneseanalüüsi aruande põhjal on osakonnas eesmärgiks, et kõikidel õpetajatel on kutseõpetaja kutsekvalifikatsioon vähemalt EKR 6. tasemel. Selle eesmärgi poole liikumises on hinnatavad õppekavarühmad olnud edukad: ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühmas on üheksal õpetajal kutse kas olemas või omandamisel, üks õpetaja läheb sügisel 2021 Tartu Ülikooli õppima; elektrienergia ja energeetika õppekavarühma kahel erialaõpetajal on kutsekvalifikatsioon omandamisel.

Eneseanalüüsi aruande andmetel koostab osakonnajuht stažeerimiskava, mille põhjal toimub õpetajate stažeerimine kodu- ja välismaal. Õpetaja esitab pärast stažeerimist aruande ja esitleb seda kolleegidele. Aruandes näidatakse ära stažeerimisel saadud uued oskused ja teadmised, mida annab rakendada õppetöös. Näiteks hoone tehnosüsteemide õpetaja stažeeris 2017. a Põhja-Hispaania

Kutseõppekeskuses Luarca. Naastes seal tõi ta välja stažeerimisel omandatud uued teadmised ja oskused.

Õpetajate digipädevuse arendamiseks on läbi viidud vastavasisulisi koolitusi; tuge saab õpetaja haridustehnoloogilt. Alates 2016/17 õ-a on kasutusel õpetajate ja töötajate digipädevuste jälgimiseks ja arenduskohtade leidmiseks Digipeegel, mida haldab kooli haridustehnoloog. Direktori sõnul oli üleriigilise eriolukorra ajal, kui õppetöö toimus virtuaalselt, suureks abiks, et Moodle keskkond oli õpetajatele tuttav ja seda oli kasutatud ka varem. Nii direktori kui ka õpetajate endi sõnul arenes nende digipädevus eriolukorra ajal jõudsasti.

Kui õpilased lähevad välispraktikale, saavad õpetajad neid esimestel päevadel. Samuti praktika lõppedes lähevad õpetajad mõneks päevaks praktikakohta ja naasevad koos õpilastega. Õpetajad leiavad, et neil ei ole võimalik kauem koolis toimuvast õppetööst eemal olla. Antud olukorras on see hea ja arendav võimalus tutvuda praktikakohtadega ja üksiti toetada õpilast.

Eneseanalüüsi aruande andmetel ergutatakse õpetajate professionaalse taseme tõstmist lisatasude süsteemiga ja tõstetakse esile koosolekutel. Õpetajad kinnitasid vestlustel, et neid tunnustatakse sageli individuaalselt ning kollektiivi ees. Õpilaste juhendamise eest kutsevõistlustel on olemas preemia.

Enesehinnangu analüüsi põhjal on õppekavarühma kutseõpetajatest enamik läbinud HEV õpilaste õpetamise täienduskoolituse. Sotsiaalpedagoog kinnitas vestlusel, et plaanib koostööd Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskusega, et nad jagaksid HEV õpilaste õpetamise kogemust. Koroonakriisi tõttu oli see edasi lükkunud.

Hinnang parendustegevustele

Enesehindamise aruandes on ÕKRid välja toonud õpetajate valdkonnas järgmised parenduskohad: veel ühe kutseõpetaja leidmine ehituse ja tsiviilrajatiste ÕKR-i; täiendada õpetajate IT oskusi, teadmisi; õppeinfosüsteem TAHVEL vajab parendamist kasutajasõbralikumaks; kaasata rohkem välislektoreid ettevõtetest, materjalitootjate esindajaid; kõigi õpetajate kutsekvalifikatsiooni omamine ja kutsekvalifikatsiooni tõstmine vähemalt EKR 6 tasemele. Komisjoni hindamisküllastuse ajaks oli kutseõpetaja leitud ja kaasatud praktikuid õppetöösse, kuigi osakonna juhataja nägi siin veel arenguruumi. Samuti on jõudsalt liigutud kõigi õpetajate kutsekvalifikatsiooni EKR tase 6 omandamise poole. Komisjoni hinnangul on ÕKRide määratletud parendusvaldkonnad asjakohased. Komisjon soovib parenduste elluviimiseks koostada konkreetne tegevuskava vastutajate ja tähtaegadega.

Järeldused

Tugevused

- Peaaegu kõikidel erialaõpetajatel on kutseõpetaja kutsekvalifikatsioon olemas või omandamisel, mis aitab tagada kutseõpetaja pädevusi õpetajatel. Õpetajad on enamuses ise praktikud ja lisaks on õppetöö läbiviimisesse veel praktikuid kaasatud, mis aitab tagada õppe vastavuse töömaailma vajadustele.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitus

- Arenguveestluste kokkuvõtet õpetajatele ei tutvustata ega anta teada tulemustest, tehtud ettepanekutest ega sellest, kas ja mida ettepanekute alusel plaanitakse. Komisjon soovib seda teha, et õpetajad tunneksid end rohkem kaasatuna ja näeksid, et nende tagasisidet ja ettepanekuid hinnatakse.

4. Hindamiskomisjoni peamised järeldused ehituse ja tsiviilrajatiste ning elektrienergia ja energeetika õppekavarühmade osas

Tugevused

- Õppekavade arendus mõlemas õppekavarühmas toetub tööturu uuringutele, koostööle erialaliitudega ja kohalikele ettevõtetele, samuti õpetajate kogemusele valdkonna ettevõtjatena ja tööühmade liikmetena riiklike õppekavade koostamisel, mis tagab õppekavade arendamise vastavalt töömaailma vajadustele.
- Komisjoni hinnangul on HEV õpilastele kutsekeskhariduse omandamise võimaluse pakkumine väärt algatus. Tänuväärne on kooli tegevus, mis suunatud lihtsustatud õppekavadel õpetavate koolide õpilastele. Kool valmistab mitme aasta vältel ette HEV õpilasi VIKKis õppima, kus nad ka õppima asuvad, sh ehituse ja tsiviilrajatiste ÖKRi kutsekeskhariduse õppekavadel.
- Õppetöök on hinnatavates ÖKRides kasutusel kaasaegsed õpperuumid ja väga hea tasemel materiaaltehniline baas, mis võimaldab edukalt pakkuda nii taseme- kui täiendusõpet. Õppevahendid on väga heas kasutuses ja tagatud on ristkasutus. Materjale kasutatakse keskkonnasäästlikult.

- Koolis on õpilaste omavahelised suhted ja suhted õpilaste ja õpetajate vahel head, valitseb positiivne ja üksteist toetav õhkkond, mis on eduka õppe tugisammas. Tunnustamist väärib asjaolu, et kool tagab kõigile esmakursuslastele poole hinnaga tööriided ja plaanitakse lähemas tulevikus aidata õpilasi turvajalanõude hankimisel.
- Kool korraldab elektrikute ja müürseppade üle-eestilisi kutsemeistrivõistlusi, mis on oluline panus erialade populariseerimiseks ja edendamiseks. Hinnatavate ÕKRide õpilased osalevad edukalt nii oma kooli korraldatud kui ka teistel üle-eestilistel kutsemeistrivõistlustel, mis näitab head tööd õppekavade rakendamisel ja õpilaste meistrivõistlusteks ettevalmistamisel.

Parendusvaldkonnad ja komisjoni soovitused

- Kooli kodulehel olev info ta viitab ehituse ja tsiviilrajatiste õppekavarühmas kivi- ja betoonkonstruktsioonide ehitaja ning ehitusviimistleja lihtsustatud õppele või õppekavale, tekitades arusaama, et õppetöö toimub lisaks tavalisele kutsekeskhariduse õppekavale ka lihtsustatud kutsekeskhariduse õppekava alusel. Komisjon soovib sõnastada kooli kodulehel info nii, et see viitaks selgelt, et õppima on oodatud hariduslike erivajadustega õppijad, sh need, kes on õppinud lihtsustad ja toimetuleku õppekavade alusel.
- Tagasiside kogumine õppekavade nagu ka õppe kohta õpilastelt ja õpetajatelt on juhuslik ja toimub enamasti suuliselt vestluste käigus. Komisjon soovib lisaks suulisele tagasisidele koguda ka kirjalikku tagasisidet, sest erinevas vormis kogutud tagasiside võib anda erinevaid tulemusi. Komisjon soovib muuta tagasiside kogumise protsessi nii, et see oleks juhitud, süsteemne, regulaarne ja kaasav.
- Praktika ajal praktikakohti kooli esindaja ei külasta ja info õpiväljundite saavutamise kohta praktilal jõuab kooli mõnikord alles praktika kaitsmisel. Komisjoni soovib leida võimalused praktikakohtade külastamiseks, et saada parem ülevaade ettevõtte sobivusest praktika läbiviimiseks. Komisjon soovib praktikajuhendaja töökoormuse üle vaadata või leida muid lahendusi, mis võimaldaksid praktika ajal praktikakohtadega ja praktikantidega rohkem kontaktis olla.

Arenguvõimalused

- Mittestatsionaarses õppevormis rakendatud õppekavadel napib õppijaid ja sellest tulenevalt on õpe toimunud ainult ühel või mõnel aastal või pole üldse rakendunud. Komisjon

soovib kaaluda võimalusi koostöös ettevõtetega õppe pakkumiseks statsionaarses töökohapõhises õppevormis.

- Kursusejuhendaja töökoormus on õpilaste suure hulga ja probleemide rohkuse tõttu suur. Komisjon soovib kursusejuhendaja töökoormuse üle vaadata ja leida võimalusi selle vähendamiseks.
- Parendustegevuste paremaks planeerimiseks ja läbiviimiseks soovib komisjon koostada tegevusplaani, kus on määratud konkreetne vastutajate ja tähtajad.
- Komisjon soovib teha õpetajate arenguestluste kokkuvõtted ja tutvustada tulemusi ning plaane, mida ettepanekute alusel ette võetakse. Nii tunneksid õpetajad end rohkem kaasatuna ja näeksid, et nende tagasisidet ja ettepanekuid hinnatakse.